

Lengde: ca. 2 km
Standard: Asfaltert vei, enkel

KULTURLØYPE HOLMESTRAND SENTRUM NORD

Bli kjent med Holmestrand
kommunes historie!

Kulturløypen er en del av flere mulige
historiske kulturløyper i kommunen.

Kulturløypen er et samarbeid mellom Holmestrand
kommune og Holmestrand museumsforening

Lær mer om Holmestrand museumsforening og
Holmestrand museum på deres nettsider
<https://holmestrandmuseum.wordpress.com/>

Kulturløypa er også tilgjengelig digitalt på appen
HIDDEN. Appen kan lastes ned på
Google Play og Apple store.

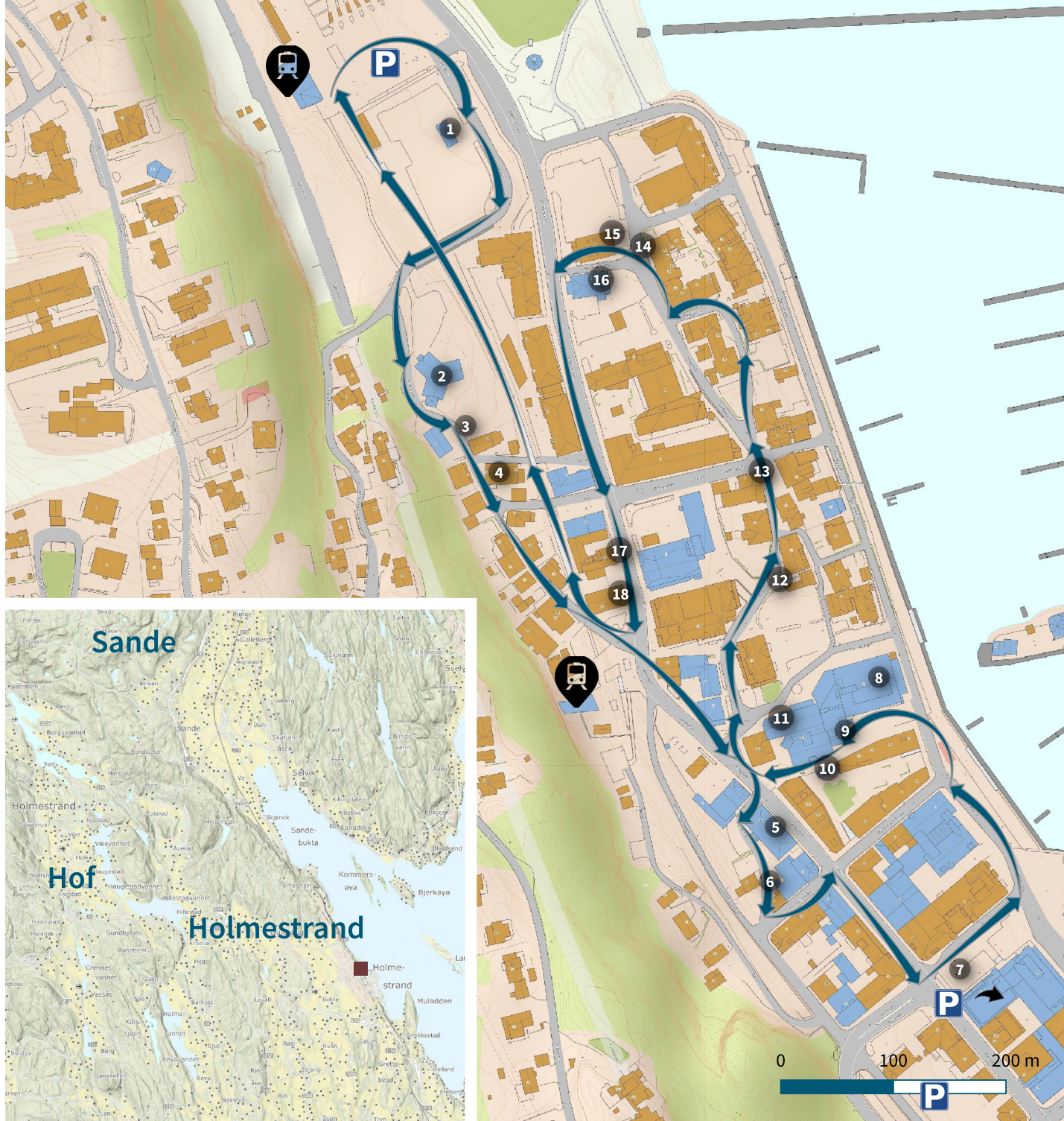
I appen finnes mer informasjon om kulturminnene
og historiske bilder.

Lær mer om kulturløypa og andre turmuligheter på
kommunens nettsider.
<https://holmestrand.kommune.no/innbyggerhjelpen/kultur-idrett-og-fritid/kunst-og-kultur/lokalhistorie/kulturløyper/>

Utgivelse: Holmestrand kulturkontor ved Christina Leverkus

1. JERNBANESMIA

Denne gamle mursteinsbygningen fra 1880 huset
en smie og er den eneste gjenværende bygningen
av den gamle verkstedstomta til jernbanen. Resten
av området er nå parkeringsplass til den nye
togstasjonen. Vestfoldbanen ble lagt gjennom
Holmestrand i 1881 og flere spor er fortsatt synlig i
byen i dag, i noen tilfeller har den gamle toglinjen blitt
gjort om til tursti, for eksempel kyststien og gågata
som går parallelt til Kirkegaten fra sykkelparkeringen til
det gamle rådhuset.

2. HOLMESTRAND KIRKE

Holmestrand kirke er spesiell på grunn av sin
Y-formet planløsning. Det er kun 4 andre kirker igjen i
Norge som har denne formen, der Holmestrand kirke
er den største.

Før Holmestrand kirke ble bygget måtte
befolkningen under fjellet dra til Botne kirke for
gudstjeneste. Denne ca. tre kilometer lange turen var i
noen tilfeller umulig om vinteren når is og snø hindret
bruk av kleivane opp fjellet. Kirken ble innviet som
«Den hellige Ånds Kirke» i februar 1674.

3. KIRKEGATEN

Kirkegaten er Holmestrands mest
sammenhengende eldre bygningsmiljø med bygninger
fra 1700- og 1800-tallet og er en viktig historisk gate i
Norge. Opprinnelig var navnet her Løkkegaten, oppkalt
etter en liten vei som på den tiden gikk gjennom det
tidligere åpne, ubebodde området.

4. FATTIGHUSET

Fattighuset ble bygget i 1760 for å ta hånd om
byens vanskeligstilte. Det var også her den første
sykestuen i Holmestrand holdt til, men det viste seg
raskt at kombinasjon av sykestue og fattighus fungerte
dårlig. Fattighuset var ofte overfylt og dette førte til
stor fare for smitte og mulig epidemier. Sykestuen ble
derfor flyttet ut av Fattighuset til lenger nord i byen.
Fattighuset har siden vært sykehjem og er i dag privat
bolig. Bygget ble fredet i 2003.

5. BACKERGÅRDEN

Backergården ble bygget i 1806 av Christen Backer
som flyttet inn med hans kone Agathe. De var 20 og 22
år gamle. De ble besteforeldrene til kunstneren Harriet
Backer og musikeren Agathe Backer-Grøndahl. Den
gang var bygningen blant de største og mest staseligste
husene i Holmestrand og Backer familien var en av de
viktigste rederfamiliene i byen. Christen Backer ble
senere valgt som Holmestrands første ordfører.

Bygget har også hatt flere andre funksjoner
opp gjennom årene inkludert butikk, bystyresal,
vinmonopol og bibliotek.

6. BAKGATEN

Tidligere var Bakgaten et tettbygd og livlig strøk med boliger, verksteder og spise - og skjenkesteder. Nå er det bare to hus igjen, Tordenskjoldsgate 1 og Bakgaten 6, og det kan være vanskelig å forestille seg hvordan den travle bakgården en gang var.

7. KVARTALENE RUNDT TORGET

I midten av Holmestrand sentrum finner man kvartalsstrukturen. Denne typiske byplanen er et resultat av bygningsregler som kom etter en stor bybrann i 1884 og står i kontrast til den eldre delen av byen som har irregulære og svingete gateløp. Brannen la mesteparten av den søndre delen av Holmestrand i aske. Som følge av dette ble strenge bygningslover innført som inkluderte at bygninger skulle oppføres i mur og at bygg som står på enden av gater skal ha butte hjørner.

8. KULLBODEN

Kullboden ble bygget i 1910 og ble brukt som lager for A/S Kulkompagniet. Kullboden står oppført på et sted der det har vært drevet handel i flere hundre år. Allerede på 1500-tallet ble området tatt i bruk. På 1700-tallet var dette området brukt for skipsbygging og det har derfor vært mange sjøboder og skipsverfter her. Formålet med kullboden var å lagre kull til dampskipene som ble viktige fartøy i Holmestrand på 1800-tallet. I dag er det et kjøpesenter.

9. GAMMEL LAGERBYGNING

I dag er dette bygget en del av kjøpesenteret Kullboden men helt frem til ca. 1970 var bygget en del av en lengre rekke lagerbygninger. Bindingsverket som man ser på bygget i dag er mest sannsynlig lagt til i nyere tid. På gamle plantegninger er bygningen kun beskrevet som «Murbygning».

10. GJENBRUKT BRYGGERHUS

Det toetasjes bygget er et eksempel på et bryggerhus, et type bygg som en gang i tiden var svært vanlig i Holmestrand. Det er svært få slike bryggerhus igjen som er oppført i mur. Bryggerhuset var en gang en del av et større gårdsmiljø men i løpet av tiden ble

byggene rundt revet til bryggerhuset stod igjen som ei lite øy på en parkeringsplass. Når det nye kvartalet skulle bygges ble bryggerhuset demontert og bygget opp på nytt som en del av det nye bygget.

11. GAMLE BIORAMA

Gamle Biorama huset i sin tid et av byens første kinoer. Bygget har en unik stil i Holmestrand med sementstein som skaper et spennende mønster på bygget. Den ble bygget i 1915 og skulle huse ikke bare kinoen i andre etasje men også posthus og butikkleielighet. Det var ikke bare filmer som ble vist på kinoen, også «Filmavisen» kunne sees hver torsdag. Der kunne man, for 50 øre, få med seg de viktigste nyheten på skjerm istedenfor å lese om dem i avisa.

12. LANGGATEN, STRYEGATEN OG LEIRA

Langgaten, Styregaten og Leira har noen av de eldste bevarte bebyggelsene i Holmestrand der blant annet skipsrederne tidligere hadde sine hjem og forretninger. Mange av byggene i dette området brant etter en stor bybrann i 1716. Etter brannen ble flere av byggene gjenreist på de eksisterende grunnmurene. Det betyr at selv om byggene er fra etter 1716 er gateløpene de samme som tidligere og man kan dermed få et inntrykk av et av de eldste gateløpene i byen Holmestrand.

13. TIDLIGERE PRODUKSJONSLOKALE FOR MIMER

Mursteinsbygningen ble opprinnelig bygget som produksjonslokale til Mineralvandfabrikken Mimer i 1898. Også på dette bygget ser man spor etter byggeforskrifter som tredde i kraft etter bybrannen i 1884. Huset er oppført i mur og har butte hjørner ut mot gata. Bygningen er i dag bygd om til leieligheter men den opprinnelig fasaden har endret seg lite.

14. NILS KJÆRSGATE

Gatestumpen Nils Kjærsgate er den siste resten av et av de eldre gatene i byen. Gaten het opprinnelig Kirkegaten. Alle byer skulle ha en gate som viste veien til kirken. Da jernbanesporet ble utvidet fra smalsporet til normalspor i 1949, ble navnet endret til Nils Kjærs gate.

15. HOTEL SOCIETETEN (TRANBERGGÅRD)

Tranberggården er en av de eldste bygningene i Holmestrand og best kjent som Hotel Societeten. Gården ble oppført på 1600-tallet men i 1890 ble den bygget om til Hotel Societeten. Hotellet ble bygget i staselig sveitserstil og skulle huse de flotte gjestene som kom for å oppleve kystbyen Holmestrand og Holmestrand bad. Holmestrand bad, som åpnet i 1840, var det tredje etablerte kurbadet i landet og tiltrakk seg derfor besøkende ikke bare lokalt men fra store deler av landet, inkludert Nordahl Grieg.

16. HOLMESTRAND MUSEUM (HOLSTGÅRDEN)

Holstgården stod ferdig i 1756 og ble bygget av en av de ledende skipsrederfamiliene, Fredrik Christensen Holst. Bygget har, i likhet med flere andre eldre bygg i Holmestrand, hatt flere bruksområder i løpet av sin tid, inkludert privatbolig for Holstfamilien, borgerskole og døveskole. I dag huser bygget Holmestrand museum som formidler historien til Holmestrand by. Hovedinngangen til museet består av en fredet portal som ble flyttet fra Tranberg gård (Hotel Societeten).

17. POLITIVAKTEN

Bygget var opprinnelig en lagerbygning men ble gjort om til arrest og politivakt i 1934. Nøyaktig alder på bygningen er ukjent, men informasjonen man har om bygget indikerer at den er eldre enn 1850. Politivakten var tilknyttet den gamle politistasjonen som ligger like rundt hjørnet.

18. DET GAMLE RÅDHUSET OG POLITISTASJON

Bygget ble reist i 1864 og brukt som kombinert rådhus, arrest og tinghus frem til 1927. På dette tidspunktet flyttet rådhuset til Backergården og ble der frem til dagens rådhus ble ferdig i 1964. Etter rådhuset flyttet ut, ble bygget fortsatt brukt som politistasjon i mange år fremover. Klokken var lenge Holmestrands offisielle tid og den åpne plassen foran rådhuset var et viktig samlingspunkt under sosiale arrangementer slik som 17. mai. Her, for eksempel, samlet en lykkelig befolkning seg i mai 1945 etter slutten på 2. verdenskrig.